

Sambor i jego potomstwo

(cz. 2)

Longin Błachut

fot. z archiwum autora

Samtyr 1971 – kasztanowy ogier, potomek wielkich gwiazd, był synem gniadej klaczy *Tryncza* 1958 urodzonej w Stadninie Koni w Albigowej, a zakupionej w Stadninie Koni w Janowie Podlaskim przez **Leona Rubina**, właściciela Sir William Farm. *Tryncza* była ostatnim zarejestrowanym żrebięciem ogiera *Trypolis* po *Abu Mlech* z rodu *Krzyżyka* or. ar. Matka *Trynczy* – gniada klacz *Kochana* 1952 po *Wielki Szlem*, zwyciężczyni Nagrody Oaks, prócz tej córki urodziła wcześniej w Albigowej dzielnego, gniającego ogiera *Kluszyn* 3/21 (4-7-7), po synu *Trypolisa* ogierze *Sędziwój* 1962. *Kluszyn* sprzedany do Stanów Zjednoczonych został okrzyknięty Czempionem USA i „ojcem czempionów” w klasie użytkowej Park Horse. Patrząc dalej, babka *Trynczy* – klacz *Kaszma* była po epokowym ogierze *Kaszmir* 1929 po *Farys II* z drugiej gałęzi rodu ogiera *Krzyżyk* or. ar., dziś już wygasłej. Leon Rubin nabył klacz *Kochana* do swojej hodowli w 1962 roku, a w 1967 roku kupił również jej najlepszą polską córkę – *Trynczę*. Musiał szczerze wierzyć w tę polską sublinię *Sahary* or. ar. i w córki po ogierach z rodu *Krzyżyka*, które dały tak wybitne klacze jak: *Dziwa* – matka *Ofira* i *Tarascza* – matka *Negatiwa*. Córками ogiera *Trypolis* były: klacz *Carmen* – matka *Cometa*, klacz *Canaria* matka – *Celebesa*, klacz *Epizoda* – założycielka wspaniałej michałowskiej rodziny żeńskiej „E”. Typowo kuhailańskie, urodziwe i wybitnie uzdolnione wyścigowo potomstwo *Trypolisa* z powodzeniem od lat wygrywa gonitwy po-zagrupowe na torach w USA i na Bliskim Wschodzie. W Polsce, niestety, od lat przeżywa głęboki kryzys, jako nie udaje się nam umocnić w stadninach państwowych tego ważnego i najstarszego polskiego rodu. W Stanach Zjednoczonych *Trypolis* rozsławił ród *Krzyżyka* poprzez swojego syna ogiera *Mohacz* 1955, od klaczy *Mimonka* sprzedanego w 1960 roku. Za oceanem ten dzielny koń miał świetną karierę wyścigową 19 (9-4-3), za co został wybrany Narodowym Czempionem Koni Wyścigowych (US National Champion Racehorse) i wciagnięty na listę Wyścigowej Galerii Siaw (Arabian Horse Trust Hall of Fame). *Mohacz* założył przężną gałąź koni równie dzielnych na torach, co urodziwych jak np. ogier *Juan de Shawn* 1971, jego wnuk *By Golly* 1979 ze swoim potomstwem liczącym 105 osobników, z czego najdzielniejszymi synami okazali się: *Oh By Gosh* 1987, *Jolly by Golly* i ogier *Sudden Mischief* 2000. Siwa córka *Mohacza*, *Majorka de Washoe* od *Brussa* po *Uad ed Kebir* chociaż sama nie wyszła na tor do prób działalności, to w hodowli dała 11 żrebiąt w tym po *Samtyrze*: *Bobbies Sam* – 35 (14-6-8), wybranego Ogierkiem Roku (IAHA Colt of the Year) i *Samorc* – 58 (19-9-9), wybranego Koniem Roku i Ogierkiem Roku (IAHA Race Horse i Race Colt of the Year). Z polskim ogierem *Dimrak*, *Majorka de Washoe* dała piękną siwą klacz *Dimorca* 1977, wybraną w 1980 roku Klaczką Roku (IAHA Filly of the Year), wielokrotną zwyciężczynię gonitw po-zagrupowych – 22 (3-7-5). Wcielona do hodowli dała z *Samtyrem* bardzo cenne potomstwo.

Dla podkreślenia wybitnej klasy

męskiego potomstwa

Sambora, oto kilka słów o jego synach wybranych z listy „najlepszych”, zamieszczonej na zakończenie 1 części niniejszego artykułu.
„Araby” Nr 6).

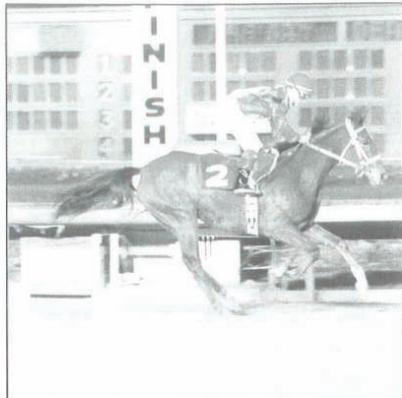
Powyżej / above: Sam Tiki – czolowy reproduktor wyścigowy / leading sire of race winners

Poniżej / below: TC Tomtyr – derbista, trzykrotny Koń Roku / Derby winner; 3 times Daredly Champion

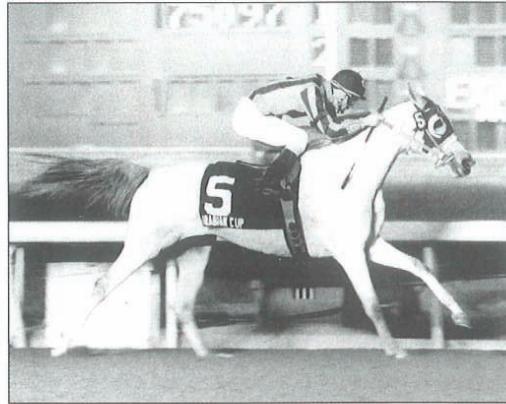
W Polsce Tryncza 1958 nie przeszła prób działalności na torze. Włączo- na do programu hodowli janowskiej dała w Polsce 4 żrebięta: dwie córki po ogierze *Negatiw* sprzedane za granicę bez użycia w krajowej hodowli, dziel- nego ogiera *Tinian* 1964 4/26 (9-7-3) 3 również po ogierze *Negatiw*, szybko sprzedanego do USA, a także ogiera *Tryptyk* 1965 po *Aquinor* z rodu *Ilde- rim* or. ar. użytego wąsko w kraju, a później sprzedanego do Szwecji, gdzie cieszył się dużym powodzeniem. Tryncza przyjechała do USA żre- ba na ogierem *Negatiw* i odwdzięczyła się nowemu amerykańskiemu właścielio- wi z nawiązką, dając mu 11 doskona- lych żrebiąt (6 klaczek i 5 ogierków, w większości użytych dalej w hodowli). Najlepsze i najbardziej dzielne potom- stwo dala z ogierem *Sambor*. Kojarzo- na była z *Samborem* pięciokrotnie. Dała z nim wybitnego ogiera *Samtyr* 1971 i jego pełną siostrę – gniadą, piękną i dzielną *Fitz Jenny* 1972, jak również ogiera *Sir WM Trynczam* 1974, który w wielu gonitwach pozagrupowych za- jał płatne miejsca, by później zostać wielokrotnym czempionem w reiningu. Ostatnim żrebięciem Trynczy była wy- bitna klacz SW *Satyrna* 1978, wielo- krotna zwyciężczyni w klasach użytko- wych z tytułem Scottsdale All Arabian Park Horse US Champion włącznie.

Ogier *Samtyr* kupiony przez Dr. Sa- ma Harrisona, entuzjastycznego hodowcę, propagatora wyścigów dla koni arabskich i organizatora Arabian Jockey Club i Arabian Racing Cup miał fantastyczną karierę wyścigową i ho- dowlaną. Dr Sam Harrison często ma- wiał, że dzień, w którym wylicytował żreba Samtyr na aukcji w Sir Wil- liam Farm za 3500 USD, był najszczę- śliwszym dniem jego życia. Nigdy nie przypuszczał, że ten aż do przesady urodziwy roczniak w typie pokazowym zdobędzie tytuł Narodowego Czem- piona Arabskich Koni Wyścigowych (US National Champion Arabian Racehorse) i przez hodowców okrzyknięty zostanie najlepszym ojcem koni wy- ścigowych „wszechczasów”. Dla popar- cia tych zaszczytnych tytułów, popa- trzmy na karierę wyścigową *Samtyra*, syntetycznie ujętą w formule wyników

Powyżej / above: *Sams Louise* z Wyścigowej Galerii Sław / from Racing Hall of Fame

poniżej / below: *Samcherie* – wybitna córka *Sambora* / the great *Sambor's* daughter

2/14 (11-2-1) D+5. Jako trzylatek wy- gral Golden State Derby w Los Angeles i zdobył tytuł Wyścigowego Konia Roku stanu Kalifornia (California Ara- bian Race Horse of the Year Award 1974). Rok później wygrał 6 gonitw z rzędu, a w 4 z nich ustanowił nowe rekordy szybkości toru na różnych dystansach, choć najlepiej czuł się w gonitwach na dystansie półtorej mili, gdzie ustanowił także Narodowy Re- kord Toru (US National Track Record). *Samtyr* został jednogłośnie wy- brany w 1975 Narodowym Czempionem Wyścigowym Roku (US National Champion Arabian Race Horse). Po tak udanej karierze wyścigowej urodziwy *Samtyr* został wcielony do tre- ningu u wielce szanowanego i bardzo doświadczonego trenera koni pokazo- wych *Jima Fisher*. Po sześciu miesią- cach treningu został odesłany z kwit- kiem na fermę do właściciela Sama Harrisona. Trener Fisher z przykrością stwierdził, że *Samtyr* nie nadaje się do pokazów. Wielce urodziwy, ale i wy- bitnie ambitny ogier nie dopuszczał bowiem, aby którykolwiek z koni szedł

Sambor (part two)

To emphasize Sambor's eminent distinc- tion as sire of sires, here is an overview of the racing and breeding careers of seve- ral of his outstanding sons:

The chestnut stallion, *Samtyr* 1971, was out of the Polish bay mare Tryncza 1958. She was bred in Albingowa Stud and acquired in 1967 by Sir William Farm in Hillsdale, New York. Tryncza, an out- standing broodmare of the Sahara d. b. 1845 dam line, was the last registered foal by the sire Trypolis of the Krzyzyk d. b. male line. Though Trypolis did not race himself he gave several Derby and Oaks winning grandsons and granddaughters. Tryncza's dam was the bay Kochana 1952, a prominent race mare who won three stakes including the Polish Oaks. Tryncza did not race. She joined in 1962 the Janow Podlaski Stud broodmare band. In Poland she gave 4 foals (2 fillies and 2 colts) of extreme beauty and type. Tryncza is known as the dam of the stal- lion Tryptyk 1965 by Aquinor. Tryptyk was sparsely used in the Polish breeding program but when sold to Sweden he quickly became National Champion Stallion of Sweden and Senior Cham- pion Stallion of Europe. Tryncza was also the dam of other Polish-bred foals of distinction, like her prominent grey ra- racing son Tinian 1964 who became Na- tional Champion in Canada. In the US, Tryncza gave 11 foals (6 fillies and 5 colts). Her most outstanding get were 5 foals by Sambor, namely: *Samtyr* 1971, *Fitz Jenny* 1972, SW *Samotryna* 1975, *Sir WM Trynczam* 1976 – the IAHA Derby winner and US National Top Ten in We- stern Pleasure. Tryncza's last foal was the wonderful filly SW *Satyrna* 1978 that became the Scottsdale All Arabian Park Horse US Champion.

Dr. Sam Harrison, the founder of Arabian horse racing in the US, purchased the colt *Samtyr* at the Sir William Farm Sale for US \$3500. Little did he know that the cute looking yearling would eventually become a National Champion Arabian racehorse, the all time Arabian racing stallion and one of the leading Arabian si- res of all times. Dr. Harrison called the day he bought *Samtyr* a „ten, a super, su- per lucky day”. *Samtyr*'s racing career was awesome 2/14 (11-2-1) NC and 4 track records. As a three year old he was trained by Ingun Littorin. *Samtyr* won the Golden State Derby in Los Angeles and received the California Arabian Race Horse of the Year Award 1974. A year later under the watchful eye of his new tra- iner, Vic Oppengard, he won 6 straight victories and established 4 track records. His greatest distance and the fastest ti- me ever was in his final one and a half mi- le race during which he improved his own former track record. With this *Samtyr* ended his racing career and was sent to Jim Fisher a well-known show horse trainer in the Southwest. But *Samtyr*'s competi- tive nature kept him from joining the show world. *Samtyr* just would not let any other horse pass him on the ring. So after half a year *Samtyr* was retired to stud. As with his racing career *Samtyr*'s record as

Powyżej / above: Mr Full Service niepokonany sprinter / unbeaten sprinter

poniżej / below: Dreams of Valor – dwukrotny derbista / twice Derby winner

sire falls nothing short of exceptional. He was named consecutively IAHA Race Sire of the Year from 1980 to 1986 and later for three other years. He produced extremely successful racing colts and fillies. After 21 years of stud duties Samtyr had 262 registered foals (122 of which were chestnut); 116 went to the track and 80 of these won races (70%), while 32 (28%) won stakes races. Samtyr passed down to his get a great conformation and outstanding racing abilities. His record as a leading sire of Arabian race horses is well documented. His off-spring have amassed an impressive line-up of race wins and many became stakes winners, IAHA Colt of the Year Champions, Derby and Oaks winners. Samtyr's first son Saam 1977, out of the broodmare Count's Jewel by Count Me, won in 1981 the IAHA Derby plus 5 other stakes. Saam was nominated in 1980 and 1981 US Race Horse of the Year. After his race career Saam went on to endurance racing and won the Tevis Cup at the 100 mile distance. One of the most thrilling finishes in the Arabian race history in the US was the first Arnold Hammer Classic at Pompano Park in 1981 where 3 of Samtyr's sons: Tyrix, Samstar and Sams Count crossed the finish line first, second and third respectively.

przed nim lub – o zgrozo! – „wyprzedział” go na ringu. Samtyr rozpoczął karierę reproduktora i przebił najśmieszniejsze oczekiwania nie tylko hodowców ale i samego właściciela. Przez 6 kolejnych lat od 1980 do 1986 był wybrany Reproduktorem Roku Koni Wyścigowych (IAHA Race Sire of the Year). Jednocześnie Samtyr był uważany za najlepszego reproduktora arabskich koni wyścigowych na świecie w okresie 1980 do 1990 roku. Przez okres 21 sezonów rozplodowych do-

niu stada Leona Rubina, aukcję, na której wysprzedał swoje legendarne stado szybkich koni, głównie oparte na potomkach Sambora i Samtyra. Duża część stada została kupiona przez hodowców z Bliskiego Wschodu, jak ogiery: Samsheik 1987 po Sambor za 577 599 USD, Charlie Valentine 1984 po Samtyr (192,5 tys. USD) oraz córki Samtyra: Jessorca 1984 (126 tys. USD), Samtyra 1984 (30,25 tys. USD), Trixa (28,6 tys. USD) itd... Poza aukcją, w 1993 roku sprzedany został ogier Samtyr – do Godolphin Racing Inc. należącej do znanej rodziny Maktoum z Dubajem. W maju 1995 roku w Wilmington, w stanie Delaware, Samtyr odszedł do krainy wiecznie zielonych pastwisk.

Z Samtyrem w rodowodzie

Do wybitnie uzdolnionego wyścigowego potomstwa Samtyra zalicza się następujące konie:

1. TC Tomtyr 1988 – ogier siwy od klacz Kellowna po Kelo-Gwalor z karierą wyścigową: 5/36 (22-10-1) 15-10, derby, wybrany Koń Roku (Darley Champion) jako trzylek, a później dwukrotnie także wśród koni starszych. Umieszczony w 2001 roku na liście Wyścigowej Galerii Sław (Racing Hall of Fame). Miał też bardzo dobrą karierę hodowlaną. Był własnością szejka Tahnoon Bin Zayed.

2. Sams Count 1979 – ogier od klacz Counts Jewels po Count Me z wybitną karierą wyścigową: 108 (32-31-17) 15-14. Był wybrany Koniem Wyścigowym Roku IAHA (IAHA Racing Horse of the Year). Umieszczony w 1997 roku na liście Wyścigowej Galerii Sław (Racing Hall of Fame). W hodowlî w Stanach dał przeszło 95 zarejestrowanych żrebiąt, które okazały się dzielne na torze i wiele zostało użytych w dalszej hodowlî.

3. Tomanchie 1990 – ogier siwy od klacz Kellowna po Kello-Gwalor własności Darley Stud Management LLC, biegł na torach w USA i Zjednoczonych Emiratach Arabskich. Łącznie jego dwuletnia kariera wyścigowa została podsumowana następującym wynikiem 2/10' (8-1-1) 4-1. Został wybrany w 1993 roku Darley Winner w klasie 3-letnich ogierów. Jest ojcem 148 żrebiąt,

z których 62 wyszło do prób na torze, aż połowa, bo 30 osobników wygrało goniwy, a 5 zwyciężyło w gonitwach pozagrupowych. Najlepsze jego potomstwo to: ogier *Mucho Caliente* 1996 od klacz o polskim pochodzeniu *MS Zbritzka* po *Brusally Zbruenu*, który zakończył karierę z wynikiem 6/45 (19-6-8) 9-4. Stanowił po raz pierwszy w 2006 roku.

4. *Samtyra* – klacz kasztanowata 1984 od *Dimfixa* po ogierze *Dimrak* (synu polskiego ogiera *El Azrak* z rodu *Krzyżyk* or. ar.). Klacz *Dimfixa* kilkakrotnie kojarzona z *Samtyrem* dała w sumie 17 doskonałych i dzielnych żrebiąt, za co została w 1995 włączona na listę Racing Hall of Fame. Najdzielniejsze to *Tyrix* 4/70 (9-13-13), *Sams Fix* 5/78 (13-10-8) i oczywiście *Samtyra*. *Dimfixa*, wyeksportowana na Bliski Wschód, założyła drugą wielce cenioną sublinię koni biegających. Jej córka *Samtyra* była bardzo dzielna klacz 3/24 (7-4-3) 4-5. Została również kupiona przez szejka *Sultana Bin Khalifa Al Nahyan* w 1992 roku na aukcji – wyprzedaży stada Sama Harrisona, za 30,25 tys. USD i importowana do Zjednoczonych Emiratów Arabskich, wraz z jej dwoma żrebiętami urodzonymi w USA. Na Bliskim Wschodzie, jako wielce ceniona klacz stadna, podobnie jak jej matka założyła swoją sublinię, dając 8 żrebaków z różnymi ogierami, głównie z biegających linii francuskich. Jej potomstwo, szybkie na torach, okazało się również bardzo cenne w hodowli.

5. *Sams Louisa* 1988 – klacz gniada od *Scimitar Georgia* po *Fadi* skończyła swoją wyśmienitą karierę wyścigową z wynikiem 6/37 (16-8-2) 9-4. Mianowana kilkakrotnie na listę Konia Roku nigdy jednak tego zaszczytu nie dostąpiła. Na torze wielokrotnie pobila swoje największe rywalki, które zostały uhonorowane zaszczytnym tytułem Konia Roku (Darley Horse of the Year) jak np. polskiego pochodzenia klacze *Fryga*, *FMR Hadassah* i *HT Sarah* (ta ostatnia wnuczka naszej *Sasanki* po polskim ogierze *Melon*). W hodowli dała cztery żrebięta, które okazały się dzielne na torze, ale nagła śmierć *Sams Louisy* przekreśliła jej karierę matki stadnej. W 2003 roku została wciagnięta na listę

Wyścigowej Galerii Sław (Racing Hall of Fame) wraz ze swą byłą rywalką z toru, klaczą o polskim rodowodzie *FMR Hadassah* (*Cassels Roszlem* x *FMR Celebrate* po *Orzel*).

6. *Jessorca* 1984 – klacz siwa od *Dimorca* po ogierze polskiego pochodzenia *Dimrak* z rodu *Krzyżyk* or. ar. Sześciokrotnie kryta *Samtyrem Dimorco* stworzyła bardzo cenną sublinię w USA i na Bliskim Wschodzie. Jej córka, oksistka *Jessorca* była bardzo dzielna na torze 4/33 (10-3-4) 5-2. Sprzedana do Emiratów w 1992 roku, utworzyła wybitną rodzinę koni biegających. Dała 12 żrebiąt z czego 7 córek z różnymi ogierami, ale w większości pochodzących z linii francuskich. Jej potomstwo, po wybitnych karierach na torze, też już zostało wcielone do hodowli i szeroko w niej użyte.

Godny następca

Ciemnogniady ogier *Sam Tiki* 1985 również dzielny, co urodziwy syn *Sambora*, jest od lat wiodącym ojcem wyścigowych koni arabskich na świecie. W roku 2000 kapituła Arabian Horse Trust, wpisała ogiera *Sam Tiki* na bardzo selektywną listę Racing Hall of Fame. Dołączył do swoich rodziców i swojej prababki, których ten zaszczyt spotkał już wcześniej. W 2004 roku *Sam Tiki* został uhonorowany tytułem Żyjącej Legendy (Living Legend), podczas uroczystości American Horse Celebrations w Denver w stanie Colorado. Obecnie *Sam Tiki* pełni rolę czolowego reproduktora w Cre Run Farm, w miasteczku Dosewell, w stanie Virginia – światowej sławy stadninie koni biegających w USA, należącej do renomowanych hodowców: *Alana i Deborah Mihaloff Kirshnerów*. W okresie kiedy ogier *Sambor* był w posiadaniu *Marthy Dean Thurmaon*, pokrył siwą klaczkę *Kyla Tiki* 1972, która nie przeszła prób dzielności na torze. Była wielce cenioną klaczą stadną i świętą matką. Pochodziła z najmocniejszej linii żeńskiej w USA, która tworzyła podstawy genetyczne stada *Crabbet* w Anglii, od importowanej z pustyni klaczy *Ferida* or. ar. 1886. hod. *Shammer* (B) imp. 1891 *Crabbet Park*. O wielkiej wadze linii żeńskiej *Feridy*

On July 25, 1992 a consignment auction was held by Sotheby's at Delaware Park during which Dr. Harrison sold his exquisite racing and performance herd of horses, including *Samtyr*, for US\$ 90 000 (private treaty), acquired by the famous Godolphin Racing Inc that belongs to the Maktoum family from Dubai. A large part of the herd was purchased by Middle East breeders, like the stallions: *Samsheik* 1987 by *Sambor* (US \$ 577 599), *Charlie Valentine* 1984 by *Samtyr* (US\$ 192 500); like the mares: *Jessorca* 1984 by *Samtyr* (US\$ 126 000), *Samtyra* 1984 by *Samtyr* (US\$ 30 250), etc... To the best racing get of *Samtyr* belong such horses as:

1. T. C. Tomtyr 1988 grey colt out of the mare *Kellowna* 1972 by *Kello-Gawlor*, bred by Thomas and Eunice Luckett. He was a Derby winner with a final racing record of 5/36 (22-10-1) 15-10. At the age of 3 he was chosen Darley Champion Horse of the Year and later twice became Darley Winner of older horses. In 2001 T. C. Tomtyr was induced into the Racing Hall of Fame. He is owned by HH Sheikh Tahnoon Bin Zayed.

Many of his get were top race horses and used in breeding

2. *Sams Count* 1979 colt out of *Counts Jewels* by *Count Me* with a race track record of 108 (32-31-17) 15-14. He was chosen IAHA Racing Horse of the Year and induced into the Racing Hall of Fame in 1997. Many of his sons and daughters were stakes winners and used in breeding.

3. *Tomanche* 1990, grey stallion out of *Kellowna* by *Kello-Gawlor*. He is owned by Darley Stud Management LLC. He raced in the US and in the Middle East. His final race record was 2/10 (8-1-1) 4-1. In 1993 he was chosen Darley winner of the 3 year olds. He has 148 registered foals of which 62 raced, 30 won races and 5 won stakes races. His best racing son to date is *Mucho Caliente* 1996 out of *MSA Zbritzka* by *Brusally Zbruenu* with a racing record of 6/45 (19-6-8) 9-4 and who stood at stud for the first time in 2006.

4. *Samtyra* a chestnut mare 1984 out of *Dimfixa* by *Dimrak* (by the Polish stallion *El Azrak* from the *Krzyżyk* d. b. male line). She had a race record of 3/24 (7-4-3) 4-5. She was the 1987 and 1988 Darley Filly of the Year. She was bought by HH Sheik Sultan Bin Khalifa Al Nahym in 1992 and exported to the UAE along with her two foals born in the US. In the Middle East *Samtyra* gave 8 foals by different stallions. They all excel on the track and in the breeding barn.

5. *Sams Louisa* a bay mare 1988 out of *Scimitar Georgia* by *Fadi* ended her outstanding race career with the final result of 6/37 (16-8-2) 9-4. She was nominated several times to the Darley Awards but somehow never made it. Yet she won in key stakes against many of her rivals that did become Darley Horses of the Year. *Sams Louisa* gave Loren Nichols four foals. Her sudden death ended her illustrious broodmare career. In 2003 *Sams Louisa* was induced into the Racing Hall of Fame.

6. *Jessorca* a grey mare 1984 out of *Dimorca* by *Dimrak* (an impressive black-

Cash on the Spot – najlepsza klacz rocznika /
the best filly of the crop, the Dearly Winner

-type pedigree) was a premier stakes mare 4/33 (10-3-4) 5-2. She was sold to the UAE in 1992. She gave 12 foals mainly with French stallions. Her get had outstanding racing careers and is widely used in breeding.

This dark bay 1985 stallion Sam Tiki was bred for greatness. Since years Sam Tiki has been one of the leading racehorse sires in the world. In 2000 he joined both of his parents on the very prestigious list of the Racing Hall of Fame. In 2004 Sam Tiki was honoured with the title „the Living Legend” during the American Horse Celebrations in Denver, Colorado. Today he is the head stallion at Cre Run Farm in Doswell, Virginia, a world famous full service Arabian Race horse breeding and training property of the renowned horse breeders Alan Kirshner and Deborah Mihaloff. The Kirshners were awarded the 2002 Darley Breeders. Mr. Alan Kirshner was induced in 1997 into the Arabian Tent of Honor.

In 1984 Martha Dean Thurmon bred her unraced Kontiki grey daughter Kyla Tiki 1972 to Sambor. A year later Kyla Tiki produced a bay colt named Sam Tiki. Kyla Tiki stems out of the strongest racing dam lines in the US. She tracks back to the Crabbet 1891 imported desert mare Ferida 1886, bred by Shammer. Kyla Tiki's grandam Monat was one of the finest foundation race broodmares in the US. Both Kyla Tiki and Monat were bred by the astute breeders Stanley (Boots) and Robbie Kubel from Texas. Kyla Tiki gave 13 foals. Her son Sam Tiki was the first of the six foals she had with Sambor. The best racehorse of the six was the filly Samcherie 1986 with an incredible race record 4/48 (20-10-7) 11-11. Samcherie was named Darley Champion Older Mare in 1991 and in 1989 induced to the Arabian Horse Hall of Fame.

As a 3 year old Sam Tiki was sold to partners Jim Wagner and Therese Knight. Three month later Sam Tiki started his racing career at Delaware Park trained by Robert Knight. In his first race at a distance of 6 furlongs Sam Tiki blew away the competition by 16 lengths. In the fol-

w USA niech świadczy fakt, że połowa stada najważniejszej stadniny USA, jaką była W. K. Kellogg Farm, wywodzi się właśnie od niej. Linia żeńska *Feridy* oznaczona według klasyfikacji Z. Rozwadowskiego numerem 15, była używana w hodowli w Polsce, w okresie międzywojennym, w stadninie Ujazd należącej do Williama barona Bickera, poprzez potomstwo importowanej w 1927 roku klaczy *Fesila* 1923. Klacz *Fesila* dała używane w Polsce ogiery: *Sulejman* 1934 i *Rasim Pierwszy* 1937. Najważniejsze zasługi dla hodowli arabskich koni wyścigowych z linii *Feridy* położyły klacz *Monat* – babka *Kyla Tiki*. Obydwie klaczki były owocem kunsztu hodowlanego wybitnych hodowców dzielnych koni arabskich i zapalonej organizatorów wyścigów: *Stanleya (Boots)* i *Robbie Kubelów* z Teksasu. Klacz *Monat* 1953 (*Moneyen x Tezeyna po Latif*) była inbredowana na ogiera *Raseyn* 1923 (ród *Ibrahim* or. ar.) i na klacz *Moliah* 1911 (matkę amerykańskiego ogiera *Antez* 1921 użytego przed wojną w Polsce) – córkę urodzonej na syryjskiej pustyni klaczy *Wadduda* 1899, a importowanej do USA przez Homera *Davenporta* w 1906 roku. Klacz *Monat* dała 11 żrebiąt, w tym 8 córek. Do najbardziej zasłużonych w hodowli koni o wyjątkowych predyspozycjach wyścigowych należą sublinie jej czterech córek: siwej klaczy *Skylark Ku* 1963 po *Izkar* – matki siwego ogiera *Tiki Lark* 1972 po *Kontiki*, który dał wiele dzielnego potomstwa; gniadej córki *Molly-O-Ku* 1965 wraz z jej dzielną wnuczka *Alive Alive O* po *Samtyr* sprzedaną do hodowli, żrebną ogierem *FMR Grand Jete (Pierrot - FMR Grand Jubilee po Orzel)* do Jockey Clubu w Turcji. Trzecią sublinię klaczy *Monat* założyła jej córka *Molly R* 1973, matka ogiera *By Golly* 1979 po *Juaan de Shawn* z męskiego rodu *Krzyżyk* or. ar. Czwartą i prawdopodobnie najważniejszą była sublinia klaczy *Monat*, założona przez jej córkę *Ulankila Ku* 1961 po ogierze *Ulankaya* 1943, a która została matką klaczy *Kyla Tiki* po ogierze *Kontiki*. Klacz *Kyla Tiki* dała w sumie 13 żrebiąt. Gniady ogier *Sam Tiki* po *Sambor* urodził się w ma-

ju 1985 roku jako jej szóste żrebię. Dla podkreślenia wybitnego pochodzenia ojca i matki nadano mu dwuczonowe imię *Sam Tiki* (*Sam* od *Sambora* i *Tiki* po matce i od skrótu imienia naj sławniejszego amerykańskiego ogiera *Kontiki*). W następnych latach klacz *Kyla Tiki* była jeszcze 3 razy kojarzona z *Samborem*, dając tak świetne potomstwo, jak córka *Samcherie* uważana za jedną z najlepszych klaczy biegających w USA w XX wieku, sprzedana na Bliski Wschód, uhonorowana również wciążaniem w 1990 roku na listę Wyścigowej Galerii Sław (Arabian Racing Hall of Fame). Następnie *Kyla Tiki* dała jeszcze 4 sztuki potomstwa po ogierze *Bobbies Sam*, synu *Sambora* (2 ogierki i 2 klaczki, które już trafiły do hodowli).

W wieku trzech lat młodego ogiera *Sam Tiki*, *Dean Thurmon* sprzedała znanej grupie właścicieli arabskich koni wyścigowych czystej krwi, reprezentowanej przez *Jima Wagnera*. Pod okiem trenera *Roberta Knighta* *Sam Tiki* po 3 miesiącach treningu wyszedł na tor w Delaware Park, wyprzedzając na celowniku swoich rywali o 16 długości, w gonitwie na dystansie 1500 metrów. Przez następne dwa sezony wygrywał lekko i pewnie większość godzin, wyprzedzając rywali na celowniku od 2 do 14 długości. Głównymi jego konkurentami były najlepsze konie owych dni, jak ogier polskiego pochodzenia *NF Proof* 1985 (*Bataann - Szalka po Eleuzis*), *Charlie Valentine* 1984 (*Samstar - Silver Dahl po Luloffs Asadol*), *SGR Vayu* 1983 (*Orzel - Brusally Zbrenua po Zbrucz*), i *KA Czubuthan* 1984 (*Brusally Orzelost - Chambray po Toltec*). Po 4 latach pobytu na torze *Sam Tiki* cały i zdrowy zakończył karierę wyścigową z wynikiem 21 (10-4-3) 6-6. Kilkakrotnie sprzedany w latach 1994, 1996, w końcu doczekał się stałego i szczęśliwego „domu” na cudownej Cre Run Farm w Doswell.

Ojciec zwycięzców

Doskonaly rodowód i wybitna kariera wyścigowa predysponowała *Sam Tiki* do rozpoczęcia kariery reproduktora. Z pierwszego roku stanowienia doczekał się wspaniałych zwycięzców to-

ru, jak ogier *Johny Onthe Spot* 1991 od klaczy *Spot Me* po *Tiki Sahiber Ku*, sprzedanego na Bliski Wschód, gdzie po karierze w Stanach też biegł z dużym sukcesem. Obecnie *Johny Onthe Spot* stanowi we Francji, gdzie dał już dzielnych synów, jak wielokrotny zwycięzca gonitw pozagrupowych ogier *Al Qanus* (od klaczy *Felbdoi De Carrere*). Następne 14 lat stanowienia przyniosły urodziwą grupę 193 zarejestrowanych żrebiąt, z czego 93 synów i córek poddanych zostało próbie dzielności. Z tej liczby 62 wygrało wyścig, a 18 zwyciężyło lub znalazło się w pierwszej trójce gonitw pozagrupowych. *Sam Tiki*, wielokrotnie sprawdzony ogier, daje urodziwe, masywne, szybkie i wytrzymale potomstwo, i to bez względu na pochodzenie linii żeńskiej matek. Jego synowie i córki lubią pracować i mają serce do walki o najwyższe miejsca na podium. Do wybitnie uzdolnionego wyścigowo potomstwa *Sam Tiki* zalicza się następujące konie:

1. *Mr Full Service* 1992 – ogier gniady od klaczy *BW Ali Catt* po *ZT Ali Baba*. Swoją 9-letnią karierę wyścigową urodziwy, pełen arabskiego bukietu ogier zakończył rezultatem 73 (20-16-15) 7-19. W 1998 roku został wyróżniony tytułem Koń Roku grupy starszej (Darley Winner Older Horses). *Mr Full Service* w wieku 11 lat wygrał sprinterską gonitwę pozagrupową na Florydzie, ustanawiając nowy rekord toru w walce z rywalami o połowę młodszymi od siebie. Ogier jest własnością znane go hodowcy i wielokrotnie nagradzanego tytułem trenera roku koni arabskich *Billa Waldrona* z Florydy. W sezonie 2005 *Mr Full Service* rozpoczął karierę hodowlaną.

2. *Dreams of Valor* 1995 – ogier kasztanowy, najlepszy potomek klaczy *Fulfilled Dream* po *Marhaba* hodowli *Jill Ann Smith*. Fisher Racing Arabians kupił w 1998 roku ogiera *Dreams of Valor*. Trenowany przez *P. Lynn Ashby* jako trzylatek wygrał 5 z 9 startów, w których wziął udział, w tym dwie najważniejsze gonitwy dla tego wieku *Drinkers of the Wind Futurity* (G1) i *Delaware Arabian Cup Juvenile* (G3), za co został wybrany Najlepszym Koniem Rocznika (Darley Winner). Jako 4-latek

Dreams of Valor startował w 9 gonitwach wyłącznie pozagrupowych i wygrał 6, w tym dwa razy Derby (East Diamond Derby [G1] i Bob Magness Derby [G2]). Zakończył sezon wygrywając najbardziej prestiżową gonitwę porównawczą Godolphin Arabian Cup Classic. Po udanym sezonie jako 5-latek zakończył karierę wyścigową z wynikiem 3/19 (12-5-1) 8-4. Niedawno rozpoczął karierę reproduktora. Doczekał się 33 zarejestrowanych żrebiąt, z których sześć wyszło na tor, a 4 wygrały wyścig. Dwójka potomstwa, tj. syn *Fuego IA* od *Easter IA* po *Wiking* i córka *Super Sonic* od klaczy *Super Tiki* po *Wiking*, są zwycięzcami gonitw pozagrupowych. Obecnie *Dreams of Valor* jest w pierwszej „10” najlepszych ogierów ostatniego sezonu. Został wciągnięty w 2005 roku na listę Wyścigowej Galerii Sław (Racing Hall of Fame).

3. *Cash On the Spot* 1992 – klacz gniazda od *Spot Me* po *Tiki Sahiber Ku* jest pełną siostrą ogiera *Johnny Onthe Spot* hodowli i własności państwa *Gipson*. Jako trzylatka była najlepszą klaczką swojego rocznika. Na koniec sezonu wybrana Darley Winner, gdyż wygrała 5 z 7 startów wyłącznie z dwoma prestiżowymi gonitwami pozagrupowymi *Daughters of the Desert Futurity* (G1) i *Arabian Cup Juvenile Championship* (G3). Przez 6 lat kontynuowała swoją karierę wyścigową. Wzięła udział w 43 startach, z czego wygrała 24, w tym 11 pozagrupowych. W 2001 roku kupiona przez szejka *Sultana Bin Zayed Al Nahyan* wyjechała do Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Zakończyła

lowing two race seasons he won most of his races. His main rivals of that time were such famous racers as the stallion NF Proof 1985 of Polish origin, Charlie Valentine 1984, SGR Vayu and K A Czubuthan 1984. After four racing seasons Sam Tiki retired sound to stud with an impressive race score of 21 (10-4-3) 6-6. He was sold several times in the years 1994 to 1996 to finally find peace and stability at Cre Run Farm. His fantastic pedigree, a great racing career and durability predisposed Sam Tiki to sire some superstar racehorses. From his first crop Sam Tiki had a fabulous race winning stallion *Johnny Onthe Spot* 1991 out of *Spot Me* by *Tiki Sahiber Ku* that was sold to the Middle East where he successfully continued his race career. *Johny Onthe Spot* now stands at stud in France. He has already produced multiple stakes winners like the stallion AL *Qanus* out of *Felbdoi de Carrere*. As to Sam Tiki, after 14 stud years, he has 194 registered foals of which 93 started their race career, of which 62 are winners and 6 are stakes winners while 18 are stakes placed. Sam Tiki is a well-proven sire that puts on the ground, strong bone, good conformation and size, very typy, durable horses with heart and willingness to train, race and win. To the best progeny of Sam Tiki belong such all-time race greatest as:

1. *Mr. Full Service* 1992 bay stallion out of *BW Ali Catt* by *ZT Ali Baba*. This is Sam Tiki's most accomplished runner. His name Mr. Full Service completely describes him. He is everything an Arabian horse breeder could want. *Mr. Full Service* is an intelligent stallion with good looks, good manners and great speed. He retired sound as a multiple top stakes winner and race track record setter after 9 racing seasons with a phenomenal race score of 73 (20-16-15) 7-19. In 1998 *Mr. Full Service* was awarded the Darley Award for Older horses. In 2005, for the first time, *Mr. Full Service* stood at stud. He belongs to *Cathy and Bill Waldron* from Florida. *Mr. Waldron* was many times awarded the distinction of Darley Trainer of the Year.

2. *Dreams of Valor* 1995 chestnut stallion out of *Fulfilled Dream* by *Marhaba*, bred by *Jill Ann Smith*. The Fishing Racing Arabians bought him in 1998 and put him in training with *Mrs. Lynn Ashby*. As a 3 year old he won 5 of 9 starts, among them two of the most important stakes, *Drinkers of the Wind Futurity* (G1) and *Delaware Arabian Cup Juvenile* (G3). He was chosen Darley Winner 3 year olds. As a 4 year old *Dreams of Valor* took part in 9 stakes and won 6, among them the *East Diamond Derby* (G1), the *Bob Magness Derby* (G2) and the *Godolphin Arabian Cup Classic*. He was chosen Darley Winner 4 year old colts. His final race record was 3/19 (12-5-1) 8-4. He stands at stud and has currently 33 registered get from which 6 starters and 4 were race winners. In 2006 *Dreams of Valor* was induced into the Racing Hall of Fame.

3. *Cash Onthe Spot* 1992 a bay filly and a full sister of *Johnny Onthe Spot*, bred by *Mrs Gipson*. As a 3 year old she was the best racehorse of her age group. She was

Dixies Delight – obecnie najlepsza z 5-letnich i starszych koni w USA / at present the best of 5 and older in US

Powyżej / above: Sasanka Fata – obiecująca następczyni Orgii Faty / the promising successor of Orgia Fata

poniżej / below: Sam Tiki z / with Janem Głowackim

chosen in 1995 Darley Winner 3 year old fillies. During six racing seasons she took part in 43 races from which she won 24 of which 11 stakes races. In 2001 Cash Onthe Spot was bought by HH Sheikh Bin Zayed Al Nahyan and exported to the UAE. 4. Dixies Delight 2001 grey filly out of Dixie Darlene by Wiking. Dixies Delight's dam Dixie Darlene was a tough chick that raced 40 times with 17 wins 10 seconds and 4 thirds. She was elected twice Darley Winner. In 1998 she became Darley Horse of the Year. In 2005 Dixie Darlene was induced into the Racing Hall of Fame. Dixie Darlene is an outstanding producer. She gave six foals, 5 of which are fillies. Her best racer to date is her first foal, Dixies Delight, a multiple G1 stakes winner. After 3 racing seasons Dixies Delight's race record was 22 (10-6-2) 76-5. She is racing in 2007. Dixies Delight is owned by the famous race trainer Bill Waldron.

In Poland there is only one foal by Sam Tiki. It's a 2005 chestnut, large size, well-balanced filly out of HF Sequoia by Origan who will start her race training in 2008. Now, 19 years after the death of Sambor, the legendary Polish Arabian sire, his get and grand get continue to excel on the track, in the show ring and in the breeding barn. They continue to amass an impressive line-up of race wins, champion titles, honours and distinctions. Crosses of Sambor get, with other leading Polish lines like the O and the W, are highly valued as excellent foundation stock by reputed breeding farms around the world.

/transl. by the author/

karierę wyścigową wygrywając w ostatnim sezonie główne gonity pozagrupsowe na Bliskim Wschodzie. Dołączyła do stada i sprawdziła się jako matka dzielnych koni.

4. *Dixies Delight* 2001 – klacz siwa od *Dixie Darlene* po *Wiking*. Jej babka to klacz *BW Ali Catt* po *ZT Ali Baba*, czyli matka wyżej opisanego ogiera *Mr Full Service* 1992. Matka *Delight*, siwa *Dixie Darlene* była dwa razy wybrana najlepszą w swoim roczniku (jako 3 i 4-latka), za co otrzymała dwie nagrody Darley. W 1998 klacz *Dixie Darlene* wybrano Koniem Roku, a w 2005 kapituła Arabian Horse Trust wcieliła *Dixie Darlene* na listę Wyścigowej Galerii Sław (Racing Hall of Fame). Dala szóstkę potomstwa, w tym 5 klaczek. Pierwszym źrebięciem, a jednocześnie najdzielniejszą córką okazała się *Dixie Delight*. Po trzech latach na torze karierę *Dixie Delight* można podsumować wynikiem 3/22 (10-6-2) 6-5. Jest obecnie najlepszą z grupy klaczy 5-letnich i starszych na torach wyścigowych w USA. *Dixies Delight* będzie przygotowywana do czwartego sezonu wyścigowego w 2007. Zarówno *Dixies Delight* jak i jej matka *Dixie Darlene* są własnością słynnego trenera koni arabskich czystej krwi, Billa Waldrona.

W roku 2006 *Sam Tiki* i jego syn *Dreams of Valor* mieli na torze w USA w pierwszej „10” rocznika 4 dobrze zapowiadające się i zaciekle konkurujące trzyletnie córki. Klaczki po ogierze *Sam Tiki* to: kasztanowata *Most Adorable* 2003 (od klaczy *More O Dora* po *Samtyr*) i gniada *Bay Brulee* od klaczy *RW Norwegian Star* po *Wiking*. Córki ogiera *Dreams of Valor*, to: gniada *Super Sonnic* od klaczy *Super Tiki* po *Wiking* i siwa *Aka Alluring* od klaczy *Halinna* po *ZT Ali Baba*. W polskiej hodowli mamy tylko jedną klaczkę po *Sam Tiki*. Jest nia, dużego kalibru i pełna bukietu arabskiego, kasztanowata *Sasanka Fata* 2005, od klaczy *HF Sequoia* (wnuczki „trójkoronowanej” *Sasanki*) i po siwym ogierze *Origan* (*Parys* – *Orgia* po *Kreuz*). Od przyszłego roku trzeba będzie na serio przysposabiać *Sasankę Fatę* do prób dzielności na Ślużewcu.

Niezapomniany

Po 19 latach od śmierci *Sambora* nie zamknięty jest rozdział osiągnięć tego wybitnego polskiego araba, utrzymującego na równi dzielność, jak i urodę. Szczególnie wysoko notowanych jest na świecie, na podstawie oceny potomstwa, 147 dzieci *Sambora* wcielonych do hodowli, które zdobyły najwyższe laury i wyróżnienia. Jego synowie i córki znani i cenieni są za bukiet arabski, dzielność, plenność i długowieczność, więc na pewno będą jeszcze aktywni przez kilka lat w hodowli. Szczególnie cenione są przez hodowców i właścicieli koni użytkowych osobniki urodzone ze skrzyżowania ogiera *Wiking* lub jego potomstwa, z potomstwem osobników z linii „S”, zwłaszcza *Sambora*, *Samtyra* i *Sam Tiki*, od klaczy z polskich linii żeńskich. Bardzo cenione jest też potomstwo z kojarzeń dzieci *Sambora* i potomków naszego dzielnego ogiera *Orzel*, oraz klaczy z polskich linii żeńskich. Lista wnucząt *Sambora*, która liczy ich 1362, ciągle wzrasta wraz z ilością na górnym i wyróżnieniami stojącymi się ich udziałem. Wśród wnuków *Sambora* ma aż 11 zwycięzców narodowych od 11 córek. Dzieci *Sambora* daly ośmiu czempionów USA (2 w klasie pokazowej i 6 w klasach użytkowych) i 4 wiceczempionów USA (wszystkie w klasach użytkowych). Aż 21 wnuków *Sambora* jest na liście Top Ten USA (3 w klasach pokazowych i 18 w klasach użytkowych). Wnuki *Sambora* są szczególnie uzdolnione wyścigowo, o czym świadczą pierwsze miejsca zajęte w gonitwach klasycznych na całym świecie. Ich udziałem są tytuły i zaszczyty koni roku i dalsze ich szerokie użycie w hodowli. Potomkowie *Sambora* i jego najlepszych synów, szczególnie *Samtyra*, *Sam Tiki*, czy córek jak: *Fitz Janny*, *Samborette*, *Sasa* itd., bardzo dobrze sprawdzają się również w rajdach długodystansowych, wygrywając najczęściej próby w USA, na Bliskim Wschodzie i we Francji. Ich potomstwo zajmuje czołowe miejsca w rankingach najlepszych koni rajdowych, ale ten ważki, choć mało znany u nas temat wymaga poważnego i odrebnego potraktowania w następnych opowieściach o sławnej polskiej dynastii „S” koni czystej krwi arabskiej. ●